

VOOR MENSEN VAN GOEDE WIL

VIJFENTWINTIG JAAR GOODWILL IN DE OUDE BINNENSTAD VAN AMSTERDAM

„ D' LEUWENBURGH „

DIT IS HET VERHAAL VAN VIJFENTWINTIG JAAR WERK IN EEN wijk die meer dan zevenhonderd jaar oud is. Met als hoofdpersoon een vrouw die de zestig al gepasseerd is, maar nog rustig doorgaat.

Wat duidelijker gezegd: dit is het verhaal van vijftientig jaar Goodwillwerk in de Oude Binnenstad van Amsterdam, onder leiding van kolonel Bosshardt.

Zelf zal ze die hoofdrol ontkennen. En zeggen dat het Gods werk was, en dat zij een van Gods handlangers in dit stukje oud Amsterdam heeft mogen zijn. Zo is het waarschijnlijk ook beter gezegd - al blijft dan toch de bewondering voor de bereidheid zó, voor honderd procent, beschikbaar te zijn.

Vijftientig jaar Leger des Heils Goodwillwerk in Amsterdam. Een kwart eeuw dagelijks proberen iets van dat woordje 'heil' waar te maken, te werken tot eer van God en tot welzijn van de medemens. Daarover gaat dit boekje. Dat Anton Pieck het heeft willen illustreren stellen wij bijzonder op prijs. Zijn werk heeft precies de sfeer die in het hart van Amsterdam nog werkelijkheid is.

Jan Filius

Amsterdam, oktober 1973

Caféboek

Anton Pieck

ER WAS NATUURLIJK WEL EENS EERDER EEN HEILSSOLDAAT IN de Trompettersteeg gesignaleerd. En ook voordien hadden de liederen van het Leger op het Oudekerksplein geklonken. Maar sinds de achtste oktober 1948 zag en hoorde men de heilssoldaten met zo'n regelmaat in de Oude Binnenstad, dat de bewoners zich afvroegen wat het Leger des Heils van plan was.

Ze wisten niet dat het Leger dat zelf ook nog niet wist. Maar dat een groepje heilsofficieren, dat op het Nationaal Hoofdkwartier werkte, gewoon vond dat er wat gedaan moest worden.

Het hoofdkwartier stond op een van de mooiste plekjes van Nederland - aan de Prins Hendrikkade, recht tegenover het Centraal Station. Maar links en rechts van het gebouw was het via de Nieuwebrugsteeg en de Zeedijk maar een paar honderd meter en men was midden in een andere wereld. Heel Nederland kende dit stukje Amsterdam als de 'rosse buurt'. Dat het nog veel meer en ook heel anders was, ontging de buitenstaanders, die alleen maar afgingen op de sterke verhalen die van Tietjerksteradeel tot Schin-op-Geul de ronde deden.

Ook de heilssoldaten voelden zich in de eerste plaats door het rosse leven aangetrokken. 'Enkele vrouwelijke medewerkers gaan des nachts uit, niet met een bepaald doel, doch in de verwachting dat zij mogelijk iets voor een medemens kunnen doen. Zij gaan dan met de Strijdkreten de café's in en leggen daarnaast op tal van plaatsen contacten, niet alleen met dames, maar vaak ook met hun cliëntèle of met anderen, die op dit late uur op straat zijn.'

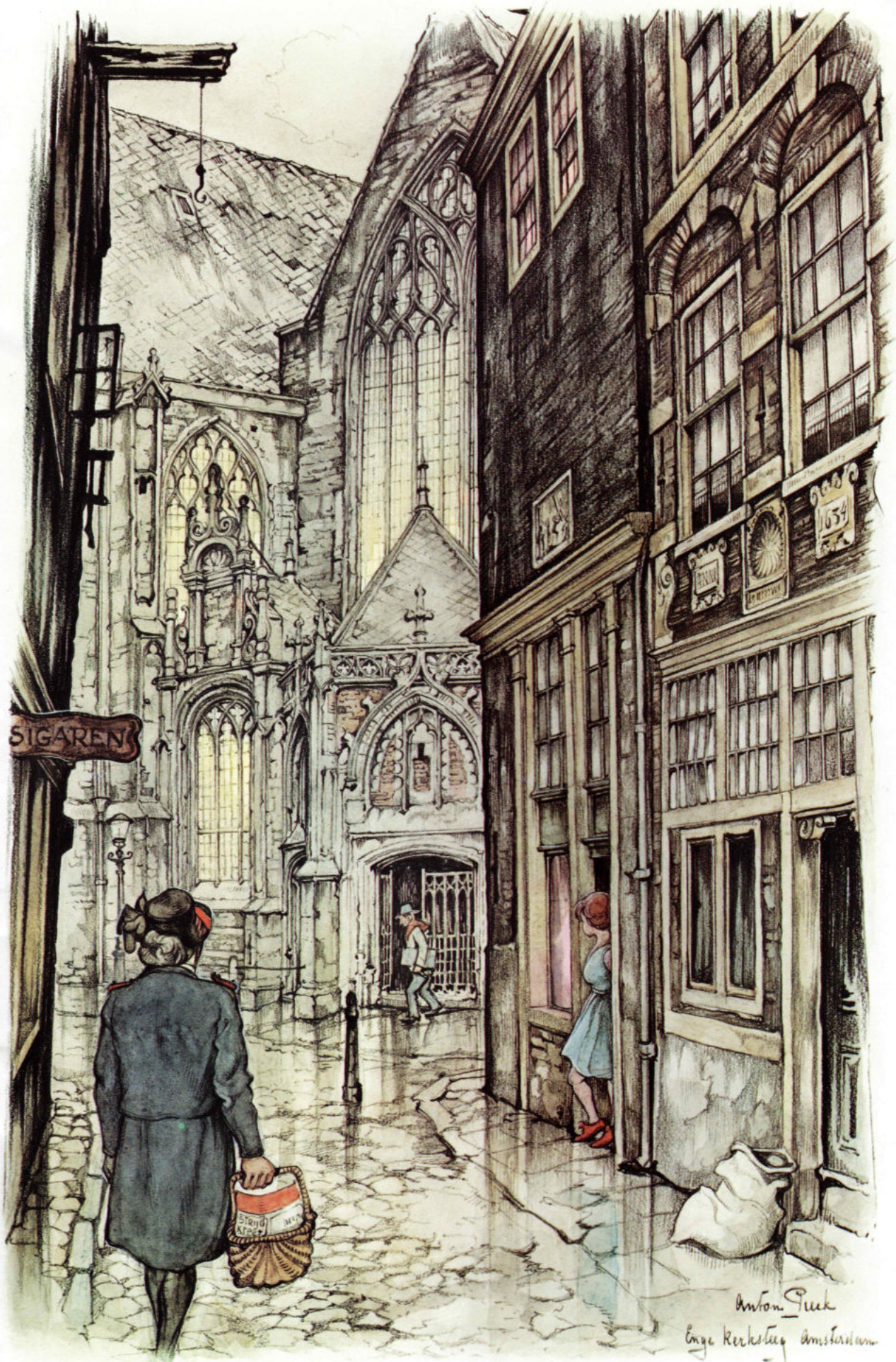
Voor de buurt zag dit dagboekgedeelte er dan zo uit: elke vrijdagavond trok een groepje zusters langs de grachten en

door de straatjes en de stegen. Met begeleiding van een draagbaar harmonium (de 'tranenpers', zei men op de Zeedijk), soms ook versterkt door een accordeon ('speel eens een lekker walsje, zuster!') zong men liederen die spraken van een God die liefde is, van Christus die mensen kracht geeft om anders te zijn, om bekeerd te worden. Daar hadden die zusters het ook over, recht voor de raap, en zonder franje. Zoals men dat in de buurt gewend was. En terwijl de ene groep zong, ging de andere rond in de kring, verdeelde Strijdkreten en begon een persoonlijk gesprek.

Uit die gesprekken en uit de daarop volgende contacten was al heel vlug duidelijk dat dit een buurt was met heel eigen problemen, geestelijk zowel als sociaal. Waar eeuwenlang reders en schippers, scheepsvolk en scheepsbouwers, touwslagers en spekslagers, zeilmakers, timmerlieden en een grote variatie van andere ambachtlieden woonden, is nu een wijk gegroeid, die door rondvaartboten vol toeristen vol bewondering wordt bekeken om het oppervlakkig pittoreske ('De Trompettersteeg is de smalste straat in Nederland, vijfenzeventig centimeter breed') en om het opvallend pikante ('met meer dan 3000 meisjes, hét prostitutiecentrum van Nederland').

Maar waar de gidsen niets over zeggen is dat achter die oude gevels mensen wonen. Veel te kleine huizen voor vaak veel te grote gezinnen. Veel kamerbewoners, veel zolderbewoners. Veel logementen, de parkeerplaatsen voor de verschoppelingen van onze samenleving.

Veel bejaarden, die hier geboren en getogen zijn. En ook willen sterven. Voor wie het woord 'sanering' een vloek is. En dan de kinderen . . . de bleekneusjes van drie-hoog achter . . .

SIGAREN

Anton Gieck
Lange Kercksteeg Amsterdam

Wie hier werkelijk wilde helpen, dat bleek al heel gauw, kon niet met tractaatjes en de tranenpers volstaan.

'Ik weet nog goed dat ik op zo'n vrijdagavond een vrouw tegenkwam, die inderdaad letterlijk en figuurlijk in de goot lag. Met heel veel moeite heb ik haar meegenomen in de vlug georganiseerde auto van een meneer, die dat wel even wilde doen. Twee mannen hadden om die vrouw gevochten, wij het Leger, als derde, namen haar mee. We hebben haar laten slapen in ons tehuis op de Weesperzijde. De volgende morgen heb ik haar gewekt, met ontbijt op bed. Toen zei ze; 'Waar ben ik? Ben ik bij de politie?' 'Nee,' zei ik, 'u bent helemaal niet bij de politie, u bent bij het Leger des Heils.' Ze sprong meteen uit bed. 'Dan moet ik maken dat ik wegkom, anders gaat mijn goeie naam te grabbel . . .'

Aldus (toen kapiteine) Alida M. Bosshardt. Zij zou de personificatie worden van het werk dat uit die vrijdagavondzangtochten zou groeien: het Goodwillwerk van het Leger des Heils.

Voor heel Nederland was dat iets nieuws. Maar in de internationale Leger des Heils wereld had het woord 'Goodwill' al een vertrouwde klank - een daadwerkelijk gebaar van goede wil in Christus Naam, meestal in de vorm van op bepaalde problemen (doofstommen bijvoorbeeld) of probleemgebieden (achterbuurten van Oost-Londen) gericht sociaal werk. Kenmerk van alle varianten: de werkers woonden en leefden temidden van de mensen op wie hun werk gericht was. Waardoor het duidelijk iets eigens kreeg, er helemaal bij hoorde.

Het huis op de Oude Zijds Voorburgwal no. 14 behoorde al sinds 1581 bij de buurt - het is het oudste stenen huis van

Amsterdam, indertijd gebouwd door een rijke schipper die vermoedelijk op de Oostzeehavens voer. In de tijd dat het Leger des Heils vaste voet in de binnenstad zocht, was er een Oud-Hollands restaurant in gevestigd, dat bij gebrek aan kapitaalkrachtige fijnproevers op een dag gewoon niet meer open was gegaan.

Anton J. J. J.
Reider in 'Lansburgh.

Bij deze gelegenheid doorstond kapiteine Bosshardt haar eerste organisatorische vuurproef: ze kwam, ze zag en overwon.

'Diezelfde middag heb ik een contract met hem afgesloten en beloofd dat ik diezelfde avond honderdvijfentwintig gulden voor de eerste maand huur zou brengen.'

Een paar weken later zat ze trots in haar eigen centrum. Om precies te zijn: 5 december 1951. De pioniersjaren waren nu echt begonnen. Ze zouden tot 1959 duren. Maar wat een herinneringen zijn er aan die acht jaar verbonden:

♣ de eerste klanten: 'Ik weet het nog goed, oude mensen die ergens in de St. Olofspoort boven een café woonden. Met allerlei meisjes die heel of half in de prostitutie zaten en die op dezelfde bovenverdieping hun klanten ontvingen waar dat oude echtpaar zich dagelijks zachtjes zat te bedrinken. Eer ik die mensen zover had dat ze naar een goed bejaardenhuis wilden en eer ik het bejaardenhuis zover had dat ze die 'zuiplappen' wilden ...'

♣ kinderkerstfeest in de (vlakbij gelegen) bouwvallige Kaaskerk: 'Zeven, achthonderd kinderen in een kerk met losse banken ... ze liepen net zo hard onder het platform door als er overheen ... soms was er een heel stel hun schoenen kwijt en dan werd het al gauw een grote keet ...'

♣ de eerste bijeenkomstzaal voor de zondagse Legerdiesten: 'We vonden eindelijk een zaaltje in de O.Z. Armsteeg, de steeg naast ons huis. Het bleek het achterzaaltje te zijn van een café in de Warmoesstraat, waarmee het door een gang verbonden was. De huurprijs was vijf gulden per keer. Er konden ongeveer dertig mensen in. In het zaaltje was

nog een uitbouw, een soort grote kast. Daarin sliepen de kinderen van de caféhouder. Maar het begon pas goed toen we ook 's avonds samenkomsten begonnen te houden. Dat is ook een geestelijke doorbraak geworden - er kwamen zondag op zondag mensen tot bekering. Maar ook dat ging in een eigen sfeer. Ik weet nog op een

zondagavond dat er een aantal mannen aan de zondaarsbank geknield lag en dat er nog meer naar voren wilden komen. En dat tante Coba, die prostituée was geweest, maar nu bekeerd, toen zei: 'Daar komt niks van in, deze zondag niet meer, ze heeft nou al met genoeg kerels gebeden, 't is geen doen voor dat mens!' En we hadden dikwijls dat onder onze preektafel een dronken man lag te slapen. Dat kwam ook door dat wonderlijke tussengangetje, dat van onze zaal naar het café liep. In het gangetje zaten de toiletten. En zo over en weer liepen ze dan van ons wel eens via het toilet naar het café, om er eentje te pikken. En omgekeerd liep er ook wel 's eentje van de kroeg via het toilet door naar ons. Hopelijk pikte hij daar wat van mee... Dikwijls hadden we die vier kinderen van de kastelein in hun nachthemden op de eerste rij... Als pa dat merkte, draaide hij de stoppen er uit en zaten we allemaal in het donker. Pas als zijn kroost op bed lag, kregen we weer licht en konden we doorgaan...

Op een goeie dag had de kastelein de brouwerij niet betaald en die hadden alle meubilair weg laten halen... daar stonden we op zondagmorgen... zonder een stoel om op te zitten. Nee, 't werd hoog tijd dat er wat anders kwam...'

We zitten nu midden in de jaren vijftig. Het Goodwillwerk heeft al de karaktertrekken die bepalend zouden blijven: de combinatie van godsdienstig en sociaal werk, van professionele aanpak met de inzet van vrijwilligers. Het werk heeft al een aantal heilssoldaten 'opgeleverd'. Op het kantoor zitten de eerste full-time medewerkers. En Bosshardt is op de Sociale Academie bezig de best mogelijke en hoogst mogelijke opleidingen te volgen: 'Ik heb elf jaar op de Academie gezeten, en ik geloof dat de combinatie van een per-

„De Ruytenburgh“

Anton J. J. van der
A. J. J.

soonlijk beleefde godsdienst, je daarin door God aangesproken voelen op je verantwoordelijkheid voor je naaste, met daarbij een goede vorming in de menswetenschappen, een sterk stempel op mij en op mijn werk heeft gezet . . .'

Dat werk besloeg zeven dagen in de week. Zeven dagen stond de deur van de 'huiskamer van de buurt' (zoals het gebouw genoemd werd) open voor iedereen. En iedereen vond dat vanzelfsprekend.

De man die zo'n beetje zwerft en een bakje koffie wil.

De vrouw die door haar man bedrogen is en troost wil.

Het meisje dat in verwachting is en raad wil.

De zeeman die een kater heeft en aspirine wil.

De provincieman wiens portefeuille gerold is en een trein-kaartje wil.

Een jongen die onder de drugs zit en er vanaf wil.

En de brieveschrijver die een probleem heeft en hulp wil uit de goed gevulde Goodwillkelder:

♣ Ik kom tot u omdat ik geen andere uitweg weet ik heb voor 'n half jaar geleden een ongeluk met lijn 10 nu loop ik op handkrukken en loop bijna voor spot op straat zou u mij niet aan wat kleren kunnen helpen.

♣ Zoud u mijn misschien kunnen helpen aan wat kleding voor mijzelf en 2 kinderen plus wat babykleding die ik verwacht.

En als u heeft een ledikantje met bedje. En een wagen als u dat heeft Want ik heeft van alles niets meer . . .

♣ Ja ik heb heel grote zorgen en zit op het ogenblik te huilen nu ik dit schrijf.

Weet gewoon niet meer wat ik beginnen moet. Ben weer in

verwachting voor de tweede keer. Die jongen was een zee-man en heeft nooit meer iets laten horen. Heb al zoveel spijt gehad dat ik er voor de tweede keer ingelopen bent. Ik ga in de laatste maand en dan sta ik op straat. Want mijn vader weet er gelukkig nog niets van . . . 's Nachts lig ik te piekeren wat moet ik toch beginnen ik weet het echt niet meer . . .

♣ Majoor daar ik zelf een groot gezin heb. En maar een klein inkomsten heb wou ik u vragen of u mijn kan helpen aan 2 persoons-lakens en slopen er boven. En lakentjes voor een ledikantje en wat luiers daar het nog 2 weken voor mijn bevallig is.

En als ik alles bij elkaar geprakizeerd heb wist ik geen uitkomst meer. En nu doe ik een roepstem op u. En ik hoop dat U mijn kunt helpen. Want ik heb maar een weekloon van 72.85. En dat met elf personen daar kan ik niets afhalen.

Bosshardt is voor haar medewerkers al jaren 'de Majoor'. Chauffeur Tinga, een man van het eerste uur, die de aangeboden en aangevraagde goederen haalt en brengt en met zijn getuigenis en zijn accordeon het openluchtwerk steun geeft, zegt 'de majoor'. En zuster To, voor wie niets ooit te veel is, zegt 'de majoor'. Tante Piet zegt het ook. Een wonder van bekering is ze, vol Amsterdamse gein (tegen een binnengebrachte pop: 'Zo meid, ga jij hier maar voor het raam zitten, misschien verdien je nog wat . . .'). De dames van de gezinsbond zeggen het. De oudjes van de bejaardenbond. De jongens en meisjes van het jeugdwerk. De pilsjesdrinkers voor de tapkast. De meisjes achter de ramen. De Strijdkreetkopers op straat. De hele buurt kent 'de majoor'.

Einde van de samenkomst in de Pruytenbuigh

En dan, op 19 februari 1959, spreekt ineens heel Nederland van 'de majoor'. 'Ik was in oktober '58 benaderd vanuit Laren, of ik daar voor een of andere kring een lezing wilde houden,' vertelt ze, 'maar ik vond het wel een rare club. Ze belden altijd maar op of er toch niks tussen kwam, en of ze er toch echt op konden rekenen. Ja, en wat ook zo

gek was, die lezing begon om negen uur. Maar ik ben nooit op de radio of televisie gekomen, ik had daar nooit tijd voor. In Hilversum werd ik afgehaald door een meneer met een prachtige zwarte auto, een chauffeur met een echte chauffeurspet - ik dacht gut, 't is zeker een deftige voorzitter of zo . . .'

Met die glanzende slee gleed majoor Bosshardt rechtstreeks de televisieuitzending 'Anders dan anderen' van Bert Gart-hoff binnen - en de harten van het Nederlandse volk.

'Een heilssoldaat uit Harlingen vertelde me dat hij die morgen vijf kwartier te laat op zijn werk kwam, omdat de mensen hem onderweg steeds aanhielden om over die tv-uitzending te praten.'

Maar er werd niet alleen over gepraat - men voegde de daad bij het woord. Want 'de majoor' had haar hartewens onthuld: een eigen zaal voor de samenkomsten, annex opvangcentrum voor meisjes en vrouwen. Ongeveer een kwart was er - die avond kwam in één klap de rest bij elkaar. De aanbiedingen van geld en goederen deden de telefoons roodgloeiend lopen.

Resultaat: op 14 april 1962 werd met veel vlaggen en tromgeroffel de tweede Goodwillburgh in gebruik genomen, 'de Ruytenburgh', een gracht verder gelegen, aan de Oudezijds Achterburgwal 45 (zie de tekening op pagina 11). Waar eens Nachtwachtluitenant mr. Willem van Ruytenburgh woonde, klinken nu vrolijke zowel als ernstige Legerwijsjes, komt de buurt rondom Gods woord bijeen en vinden inmiddels tientallen vrouwen zonder onderdak een ogenblik rust tot er een betere oplossing kwam.

Maar daarmee was de groei van het Goodwillconcern nog niet afgelopen. Want de 'huiskamer' werd te klein - er

bleek grote behoefte aan a. een verblijf waar de mannen uit de logementen een beetje warmte en gezelligheid konden vinden en b. vertrouwde logiesgelegenheid. Het derde gebouw, het vroegere Engelse Weeshuis heet nu 'de Gastenburgh' (zie op pag. 18 de tekening die Anton Pieck van het gebouw maakte). Daar krijgt een man die een beetje vastgelopen is toch nog het gevoel dat hij een mens is. Die even binnen kan lopen om een douche te nemen, om er een kaartje te leggen, naar Zeskamp te kijken of een bak warme soep te nemen. En waar hij, als hij er woont, menswaardig woont en menswaardig wordt behandeld.

En nog is het eind niet in zicht. Op 24 februari 1973 werd de eerste paal in de grond geslagen voor een bejaardencomplex - d.w.z. bejaardenflats plus dienstencentrum, waardoor een aantal bejaarde wijkbewoners ondanks de sanering in de binnenstad kan blijven. Daarmee wordt dan de bestaande maaltijd-service van de Goodwill met een heel pakket van diensten voor bejaarden aangevuld.

Die Goodwill is inmiddels een heel bedrijf geworden. Bosshardt is kolonel, maar voor de meeste mensen in de buurt nog steeds 'de majoor'. 42 medewerkers heeft ze, waaronder een aantal maatschappelijk werksters, een chef-de-bureau, een groep gezinsverzorgsters. Verder nog zo'n 150 vrijwilligers 'van allerlei soort en slag,' zoals een journalist schreef.

Vijfentwintig jaar bestaat het Goodwillwerk nu. Wie met Bosshardt terugkijkt en vooruit blik, krijgt o.m. dit te horen:

♣ Over haar tocht door donker Amsterdam met Prinses

Beatrix en de beroemd/beruchte foto die hun nachtelijke tocht publiek maakte: 'Hij flitste - en toen wisten we dat het gebeurd was.

'Tja . . . wat wilt u nu . . .?' vroeg ik. De prinses vond het vervelend, maar het meest voor mij, 'u krijgt er morgen meer last van dan ik!'

.. De Gastenburgh ..

Anton Geel
Amsterdam

We waren nu de Munt overgestoken en liepen in de Doelenstraat. Daar zag ik ineens een taxi, we sprongen erin en weg waren we. De fotografen hebben dat niet gezien, want die dachten dat we het Binnengasthuis waren binnengevlucht. Daar hebben ze wel een uur voor niets staan posten! Intussen zaten wij in die taxi. 'Waar wilt u naar toe, dames?' vroeg de chauffeur. 'Nou,' zei ik, 'eigenlijk nergens. Rijdt u maar wat rondjes.' Dat vond hij kennelijk erg gek, want ik moest er nog bij vertellen dat wij door een paar heren achterna waren gezeten, wat hij al evenzeer vreemd vond, zoiets had hij van een heilsofficier nog nooit gehoord. Vermoedelijk heeft hij voor zichzelf toen een verhaal geconstrueerd in de geest van een meisje dat door een jaloerse minnaar achterna gezeten werd en nog net op tijd door het Leger voor een dodelijke messteek werd gered... Dat rondjes rijden kon overigens niet zo lang duren, ontdekten de prinses en ik, want we hadden samen maar vijfeneenhalve gulden in contanten...

Dus hebben we ons voor het huis van een van mijn heilsoldaten laten afzetten. Afgezien van het feit dat het ons daar veilig leek, was het ook nog interessant voor de prinses, daar in dit gezin een ongehuwde moeder was opgenomen, een experiment waar wij bijzonder mee bezig waren, omdat het meisje op die manier rustig en veilig naar haar bevalling kon toelevens. En ook nu nog ervaren we het als de beste oplossing voor een meisje dat in een dergelijke situatie verkeert. We hebben daar nog uitvoerig over gepraat en toen was het echt tijd om weer naar ons Goodwillcentrum terug te gaan. Onderweg zijn we nog in een aantal kleinere kroegjes binnengestapt en bovendien hebben we nog een aantal prostituées bezocht rond het Oude Kerkplein. De andere avond hielden sommige vrouwen me boos aan:

'Waarom ben je niet bij mij binnen geweest?'

▲ Over de kinderen in de buurt: 'Dat zijn er zeker wel zo'n drieduizend. Ik geloof niet dat die nou echt lijden onder wat we de 'buurtverschijnselen' zouden kunnen noemen: prostitutie, drankmisbruik etc. Ik geloof dat ze hier warm-

voelend zijn, wat voor elkaar over leren hebben, in staat zijn geweest om in kleine ruimten met elkaar te leven, nogal makkelijk staan tegenover geld, ik bedoel niet overdreven spaarzaam of gierig, loyaal zijn tegenover elkaar . . . Weet je, er is in deze buurt nog echt iets van een dorpsgemeenschap, of buurtgebondenheid wat mij betreft, elkaar helpen, over en weer geven en nemen, bij elkaar in- en uitlopen . . . Nee, ik geloof beslist niet dat ze min of meer verkreukeld de volwassenheid ingaan . . .'

♣ Over het milieu: 'De vuile grachten, daar kan ik me ontzettend over ergeren. Dat ze hele vuilnisbakken omkiepen in de gracht, en meubilair er in smijten. Dat is een triest gezicht. Als je de mensen wat dat betreft eens wat meer discipline zou kunnen bijbrengen! Maar dat is niet alleen een probleem hier - dat speelt overal en gaat iedereen aan, van fabrikant tot huismoeder . . .'

♣ Over religiositeit: 'Ik vind maar weinig mensen die helemaal niet op het geloof aanspreekbaar zijn. Het is altijd weer verbazingwekkend hoe gemakkelijk je er met mensen over in gesprek komt. En hoe zelden het voorkomt dat ze dan zeggen: mij niet gezien. Maar de mensen koppelen godsdienstige gevoelens niet meer zo automatisch als vroeger aan de kerk. Ze hebben heel vaak wel degelijk iets van een duidelijke Godsbeleving. Maar dan zeggen ze er vaak bij dat ze daarom nog lang niet hardhollend achter de kerk aan lopen . . .

Ik begrijp dat natuurlijk best. Maar helemaal lekker zit me zoiets niet . . . het christendom is een godsdienst die in zijn vormgeving eenvoudig niet zonder gemeenschap kan . . .'

♣ Over sociale hulpverlening: 'Kijk, wij deden het natuur-

lijk op dezelfde manier als veel van dit soort organisaties het vroeger deden. Er was iemand die hulp nodig had, en die hulp gaf je - en verder was het: de Heer zegene je. Waarom die persoon hulp nodig had, wat er achter zat, dat lieten we liggen.

Die aanpak hebben wij zo'n jaar of twaalf geleden radicaal

will u de stuyckreest?

veranderd. Waarbij we uitgingen van een wat meer doordacht maatschappelijk werk. Dat kwam vooral door het contact dat we al heel vroeg hadden met de Sociale Academie. Kort samengevat gaan we er van uit dat als een vrouw hier komt vragen om een kinderledikantje, omdat ze er geen kan kopen, dan is er meer aan de hand dan het feit dat ze geen ledikantje kan kopen. En dat 'meer' willen we proberen te vinden, en zo mogelijk er wat aan doen. Dat komt misschien wel eens als bemoeizucht over - maar we proberen echt wel het gevaar van bureaucratische hulpverlening de kop in te drukken. Voor mij is er geen enkel conflict tussen professionele hulpverlening en evangelische bewogenheid. Ze zijn geen belemmering voor elkaar, maar een aanvulling.'

♣ Over de rol van het Leger in de 'oecumene van de wijk': 'Nou, kijk, de katholieke kerk is van de katholieken, de protestantse kerken zijn van de protestanten, maar het Leger, dat is van iedereen - van katholieken, van gereformeerden, van buitenkerkelijken, van allemaal. Zo ervaart de buurt dat. Dat is geloof ik het verschil.'

♣ Over de souteneur: 'De man die meerdere meisjes in zijn 'stal' heeft, dat is bijna voltooid verleden tijd. De rol van de souteneur is praktisch uitgespeeld. Je zou dat ook een soort emancipatie van de vrouw kunnen noemen. Het doorsnee meisje heeft een vaste vriend, soms getrouwd, soms niet, die inderdaad van haar inkomsten leeft. Maar 't is nu bijna altijd monogaam . . .'

♣ Over de prostituée: 'Ik ga er van uit dat God de vrouw daarvoor niet geschapen heeft. Dat zeg ik ook. Dat doet

H. Ammelsstraat Amsterdam

Anton Gue

aan mijn begrip voor haar situatie niets af. Ons werk kun je overigens niet tot prostitutiebestrijding rekenen. Ik geloof ook niet, dat dat veel uithaalt. Ik spreek liever van begeleiding van de prostituée.'

♣ Over de klant van de prostituée: 'Die zit nog steeds met een schaamtegevoel, ook in onze zgn. vrije samenleving. Let maar 's op, een man die uit een publiek huis komt, slaat altijd meteen een hoek om, wegwezen . . .'

♣ Over het resultaat van vijftwintig jaar Goodwillwerk: 'Soms kan ik het aanwijzen. Mensen die veranderd zijn. Levens die verrijkt zijn. Gelukkiger geworden. Mannen, vrouwen, kinderen, voor wie we wat betekend hebben. Daar zijn geen statistieken van. Dat is ook niet nodig. Er zijn ook geen statistieken over wat al die uren openluchtwerk en Strijdkreetverkoop betekend hebben. Natuurlijk, ook daar kennen we wel aanwijsbare resultaten. Van mensen die wij op weg naar God gebracht hebben. Die soms op hun beurt doorgevers van de boodschap zijn geworden. Maar wat is resultaat? Je doet wat gedaan moet worden, je zet je in, je bent dankbaar voor de medewerkers die dat ook willen - en wat dat nu allemaal uithaalt, ik geloof dat God daar de boekhouding van voert.'

Die laatste woorden hadden van William Booth afkomstig kunnen zijn. De Stichter van het Leger des Heils, waarvan dit Goodwillwerk deel uitmaakt. Hij zou zich waarschijnlijk in de Oude Binnenstad van Amsterdam goed thuis gevoeld hebben - veel ervan zou hem aan Oost-Londen hebben herinnerd, waar in 1865 het Leger des Heils zijn werk begon. Ook toen al als een geestelijke én een sociale organisatie,

„Waar het Bejaardenhof komt.“

die in woord en daad het evangelie gestalte wilde geven.
Zo is het nog steeds . . . er is geen tegenspraak tussen het
donderdagmiddagspreekuur van de maatschappelijk werk-
ster en de zondagavondsamenkomst van de korpsofficier.
Beide zijn delen van één zaak: in Gods naam spreken, in
Gods Naam handelen.

Vijfentwintig jaar Goodwillwerk.
Er is veel veranderd in die tijd.
Er zal in de toekomst nog meer veranderen.
Dat is goed.
Want stilstand is het begin van het afsterven.
Maar één ding zal blijven: de boodschap die dit werk door
spreken en doen wil uitdragen.
De boodschap dat God liefde is.
Dat hij ieder van ons liefheeft.
Dat wij in een persoonlijke relatie tot God staan.
Dat die relatie ook onze verhouding tot onze medemens be-
paalt.
Dat God ons in het geloof kracht geeft om de zonde te
overwinnen. In onszelf, in de wereld.
Dat het leven, dat ons als een opdracht is gegeven, geen
onvervulbare taak is. Dat we er iets goeds van kunnen
maken.
En dat er daarom hoop is.
Voor alle mensen van goede wil . . .

DIT BOEKJE IS EEN UITGAVE VAN HET 'GOODWILL CENTRUM'
van het Leger des Heils te Amsterdam.

'd'Leuwenburgh'

Oude Zijds Voorburgwal 14

020-238947

'De Ruytenburgh'

Oude Zijds Achterburgwal 45

020-220401

'De Gastenburgh'

Oude Zijds Achterburgwal 120

020-240548

Vanaf juni 1974

'De Goodwillburgh'

Anne Frankstraat, hoek Nwe. Herengracht

Voor alle informaties s.v.p.

020-238947

Het Goodwillwerk moet voor ongeveer 2/3 worden ge-
financierd met vrijwillige bijdragen.

Uw steun is dan ook onontbeerlijk voor de voortzetting van
dit werk.

Onze gironummers: postgiro 607200, gemeente giro G 8800,
beide ten name van Leger des Heils Goodwill, Amsterdam.

Colophon

Samenstelling en tekst: Jan Filius

Illustraties: Anton Pieck

Lay-out: Kreatieve Groep Vada

Litho's: Nederlandse Foto-Litho Inrichting Haarlem

Druk: 'Vada' Wageningen

Anton Fleck
Dank-Lyds achterburgwal